

Bilaga 20:8

Till LuN

I LuNs verksamhetsplan för året ingår att medverka i utvecklandet av en grundutbildningsstrategi för HiG.

Efter föregående LuN möte och den uppmaning om en mer utvecklad argumentation rörande starka drag hos HiGs lärarutbildning som rektor framförde har jag vid ett möte i nämndgruppen till honom överlämnat bifogade skrivelse.

Utbildningschefen framförde då att han uppfattade att i skrivelsen fanns underlag för avsnitt om lärarutbildningen i grundutbildningsstrategin.

Jag vill nu aktualisera detta ärende. I vad mån står LuN bakom den bedömning av HiGs lärarutbildning som jag gör i skrivelsen till rektor? Vilka aspekter bör lyftas fram i en grundutbildningsstrategi? Vad bör sägas om utbud och dimensionering? Om campus resp. distansundervisning?

LuN har hittills inte arbetat med en tydlig grundutbildningsstrategi. Jag uppfattar dock att LuN under senare år har arbetat utifrån bla följande målsättningar/ambitioner

- allt bättre samverkan med regionens kommuner
- allt bättre samverkan mellan medverkande institutioner
- en kvalitetsutveckling av allmän utbildningsområde samt inriktningar
- att kvalitetsutvecklingen leder till att HiGs lärarutbildning i allt högre grad uppfyller mål ställda i examensordningen samt i allt högre grad uppskattas av studenterna
- att kvalitetsutvecklingen och den allt högre uppskattningen av studenterna leder till en ökad rekrytering
- att diskussioner förs med lärosäten inom Pentaplus om samverkan rörande inriktningar med svag rekrytering, och att HiG kan få platser på inriktningar som ges på andra lärosäten
- en successiv utbyggnad av distansutbildningen

Jag föreslår att LuN håller en första diskussion i ärendet den 16 maj,

Att en arbetsgrupp till nästa möte, på grundval av diskussionen utformar ett förslag till skrivelse i frågan

Att Carin Röjdalen och Roy Nilsson ingår i den arbetsgruppen.

Gävle den 8 maj 2006.

Bengt Schüllerqvist

Till

Rektor Leif Svensson

Vid möten i PUX och LuN har Du efterlyst information om aspekter av HiGs lärarutbildning som har särskild kvalitet. Du har framfört att du saknar argument inför både studenter, regering och andra intressenter om vad som är styrkan i vår lärarutbildning, och som kan motivera studenter att söka hit samt för regeringen att välja vårt lärosäte för särskilda satsningar. Muntligt framförde jag vid LuN:s möte tre särskilda kvalitetsaspekter. Du har i mail efterlyst en mer utvecklad argumentation.

Jag uppfattar att lärarutbildningen vid HiG har särskilda och av omgivningen erkända kvalitéer i bland annat följande tre avseenden:

1. Lärarutbildningens samarbete med regionens kommuner.

Redan när den förnyade lärarutbildningen planerades gjordes samverkan med regionens skolor till ett bärande element i utvecklingsstrategin. Vi utvecklade en modell, kallad ”den dynamiska triangeln” för att beskriva denna centrala roll. Triangeln har i sina hörn högskoleförlagd utbildning, relevant forskning och verksamheten inom regionens skolor och strategin består i korthet i att utveckla samspelet och dynamiken mellan dessa storheter. Strategin har följts konsekvent – i ett första skede vad gäller grundutbildningssamverkan, i ett andra steg vad gäller samverkan kring forsknings- och utvecklingsfrågor.¹

Grundutbildningssamverkan utgick initialt från vfu, som var en akut uppgift när reformen skulle sjösättas. Vfu-samverkan har fortlöpande haft mycket hög prioritet och mycket engagerade medarbetare. En rad olika mötes och kommunikationsformer har utvecklats till stöd för detta samarbete. Till hösten kommer ytterligare en form för regelbundna möten att inledas – med rektorerna i regionens skolor.

Studentutvärderingar visar att deras mottagande i regionens kommuner redan från första terminen av den reformerade utbildningen varit god. Den höga uppskattningen har fortsatt i utvärdering efter utvärdering. Vi har – i relation till många andra lärosäten – varit mycket framgångsrika i att placera lärarstudenter i den skolform de önskat, och även i stor utsträckning i önskad kommun.

HSV:s granskare gjorde en enkät i vilken de fann att några lärosäten uppskattades särskilt av sina samverkande kommuner.² HiG var en av dessa. HiG prioriterar detta samarbete, satsar systematiskt på att utveckla det inom fler och fler områden, och uppskattningen växer år från år. Det är inget dåligt argument att söka hit eller satsa på HiG.

---

¹ Se lärarutbildningens hemsida www.hig.se.

² HSV Utvärderingen av den nya lärarutbildningen vid svenska universitet och högskolor del 3, sid 111ff.

Samverkan med regionens kommuner sker huvudsakligen inom den ram som kallas PUX, pedagogiskt utvecklingsarbete i X-län, vår lokala form av RUC (regionalt utvecklingssamarbete). Vid en utredning av vilka framgångsfaktorer som kan identifieras för väl fungerande RUC fann utredaren att PUX har just dessa kvalitéer.

De tematiska forsknings- och utvecklingsgrupper som nu byggs upp utifrån frågor som prioriteras av kommunerna, och som bemannas av seniora forskare från HiG, tillsammans med forskarstuderande och med aktörer och medfinansiering från kommunerna (bla kommunfinansierade magistrander och forskarstuderande) är ett centralt inslag i den av LuN fastslagna forskningsstrategin, och ett inslag i LuNs verksamhet som uppmärksammats av andra lärosäten.³

En god samverkan med regionens skolor kan i ett inledande skede en förutsättning för att sätta den reformerade lärarutbildningen. Långsiktigt är det goda samarbetet en förutsättning för ett framgångsrikt kvalitetsarbete – att vår utbildning och vår forskning är relevant för skolorna och bidrar till *deras* kvalitetsutveckling.

2. *Ämnesdidaktiken vid HiG:s lärarutbildning*

I reformbeslutet ingår ett tydligt uttalat krav på utveckling av ämnesdidaktiken, både vad gäller grundutbildningsaspekter och forskningen.

De flesta lärosäten med lärarutbildning kritiserar av HSV för dåligt utvecklad och dåligt integrerad ämnesdidaktik. HiG hör inte till dessa.⁴ Ämnesdidaktikens förhållandevis starka ställning inom HiGs lärarutbildning är en viktig kvalité i vår utbildning. Vid HiG började ett systematiskt arbete att utveckla ämnesdidaktiken i utbildning och forskning redan när grundskollärarutbildningen mot 4-9 inrättades i mitten på 1990-talet. Ett krav på obligatoriska ämnesdidaktiska kurser/moment infördes. Detta har behållits in i den reformerade utbildningen. En särskilt flerinstitutionell forskargrupp har utvecklats – Forum för ämnesdidaktik. Forum för ämnesdidaktik erhöll tidigt kommunalt stöd – en dryg miljon från Gävle kommun. Successivt har förståelsen för ämnesdidaktikens roll i lärarutbildningen också vuxit i andra av våra kommuner i regionen. Ämnesdidaktisk forskning vid HiG har utvecklats gynnsamt och rönt uppmärksamhet – både av Vetenskapsrådet och av andra lärosäten. Ingvar Thorén och Lars Brink var tidiga pionjärer inom området. VR har gett ett större flerårigt anslag till ett naturvetenskapligt ämnesdidaktiskt projekt där bla Annika Gullberg och Eva Kellner arbetar, projektet ”Kanon och traditioner inom olika undervisningsmiljöer” med bla Roy Nilsson, Carin Röjdalen, Bengt Schüllerqvist och Ingrid Mossberg Schüllerqvist har fått ett mindre anslag från VR. Iris Attorps har disputerat i Finland, Ingrid Mossberg Schüllerqvist avhandlingsarbete är i slutskedet. Bengt Schüllerqvist har haft VR:s uppdrag att granska svensk historiedidaktisk forskning, samt genomföra två olika utvärderingar av ämnesdidaktik vid Göteborgs universitet. Han är även ordförande för det nationella nätverket för ämnesdidaktik som genomför årliga rikskonferenser.

3. *Forskning och utvecklingsarbete inom Inductionområdet (nya lärares första tid i yrket).*

Under en lång följd av år har Åsa Morberg med stor energi lett utvecklingsarbetet av detta angelägna område vid HiG. Tillsammans med en rad kommuner har ett omfattande arbete utförts, dokumenterat bla i den av Morberg och Fransson utgivna volymen *De första ljuva*

³ Margaretha Bäckström har dokumentation av denna utredning.

⁴ HSV Utvärderingen av den nya lärarutbildningen vid svenska universitet och högskolor del 2,.

åren. Det mångåriga kommunala engagemanget visar att de arbetar med en fråga som i hög grad engagerar kommunerna och de nyutbildade lärare. Inom Nätverket Induction arbetar nu Åsa Morberg, Göran Fransson, Christina Gustafsson, Monica Hallström, Ingrid Nordqvist, Arne Sjölander, Katharina Andersson tillsammans med tio kommuner samt Lärarförbundet och Lärarnas Riksförbund (de senare med aktörer från nationell nivå). Förutom att utveckla forskning för att förstå det problem som är förknippade med nyutbildade lärares första tid har inom kommunprojektet arbetssats fram olika introduktionsprogram, stödformer, kurser och utbildningar för nya lärare och mentorer. Göran Fransson har nyligen disputerat med en komparativ avhandling inom området, där en grupp lärare jämförs med nyutbildade officerare. Gruppen har utvecklat omfattande nationella och internationella kontakter, med bland annat ett nordiskt nätverk finansierat av FAS. 2006 fick gruppen med Christina Gustafsson som huvudsökande ett mycket stort och flerårigt anslag från Vetenskapsrådets utbildningsvetenskapliga kommitté (över 5 miljoner under en treårsperiod). Intresset har nu vidgats från induction-frågor inom skolväsendet till att även omfatta högskoleundervisningen. Forskningen kan bidra till att ge förståelse av både varför nyutbildade lärare slutar och varför de fortsätter i yrket, samt ge kunskaper om centrala inslag i lärarprofessionen. Genom detta anslag kommer HiGs redan starka ställning inom detta uppmärksammade forskningsfält att ytterligare stärkas. De kunskaper som förvärvas inom projektet kan ge värdefulla bidrag till att utveckla lärarutbildningen.

Detta är de mest centrala aspekterna, och vi har mött uppskattning av dem från flera olika typer av observatörer. Skall ytterligare något nämnas bör det vara det systematiska och långsiktiga arbetet, med utnyttjande av interna och externa utvärderingar och uppföljningar, samt återkopplingar till studenter och institutioner som bidrar till att kvalitén undan för undan höjs. De senaste studentutvärderingarna visar att utbildningen röner allt högre uppskattning, efter de inledande turbulenta åren. Samverkan med andra lärosäten är också ett viktigt inslag, framför allt inom Pentaplust och med Mittuniversitetet men också med en rad andra lärosäten.

Med hopp om att dessa argument kan bidra till du i olika sammanhang kan framhålla kvalitéerna hos HiGs lärarutbildning.

Gävle den 24 april 2006

Vänligen

Bengt Schüllerqvist
Chef för lärarutbildningen vid HiG